

VI. - Z á v e r Ochrana (zachovanie), obnova a využitie kultúrnych pamiatok a pamiatkových území

V súčasnosti prebieha výrazný rozvoj miest a obcí v rámci rozvoja celej krajiny. Aj keď viac ako polovica obyvateľov Slovenska žije v mestách (53%), charakter slovenskej krajiny je výrazne vidiecky, Kremnica, a najmä jej okolie je toho príkladom.

Hospodárska základňa (baníctvo, spracovanie rudy) a kolonizačné vplyvy formovali rozvoj sídiel, vtlačili špecifické znaky napr. kultúrnym, sídelným a architektonickým hodnotám tohto regiónu.

Predložené zásady oboznamujú s vývojom obcí, ukazujú na konkrétne hodnoty, ale stanovujú i mieru ich zachovania v rámci ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva.

Základnou ochranou pamiatkového územia je súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia. /§ 29 odstavec 1 pamiatkového zákona/

Ochrana pamiatkového fondu je súhrn činností a opatrení zameraných na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území. (§ 2 odstavec 7 pamiatkového zákona)

Účelom a cieľom vyhlásenia pamiatkovo chránených území Pamiatková rezervácia Kremnica a Pamiatková zóna „Územie banských diel v okolí Kremnice“ a stanovenia zásad ich ochrany je cieľavedomá a usmernená činnosť, ktorou je potrebné sa zamerať na **znovuregeneráciu a oživenie** tak sídelnej (kultúrnej) ako aj prírodno-krajinárskej štruktúry zachovaného kultúrneho a prírodného dedičstva Kremnice, Kremnických Baní a blízkeho okolie.

Kremnicu a okolie charakterizujú diela technického charakteru (šachty, štôlne, odvaly, pingové polia, vodohospodárske systémy, úpravne rudy, energetický systém, mincovníctvo), architektonické pamiatky, i domy so špecifickým kremnickým domom s vertikálnou dispozíciou - skladbou a charakteristickou drevenou pavlačou na poschodí.

Vplyv povrchovej ťažby na technické národné kultúrne pamiatky, pamiatkovú zónu. Zámer ich ochrany v prípade obnovenia ťažby a spracovania rudy s obsahom Au Ag v Kremnici

Kanadská spoločnosť Tournigan a. s. sa stala v júli r. 2003 držiteľom Dobývacieho priestoru Au Ag Kremnica. Výsledky získané pri doterajšom prieskume časti ložiska v Šturci dávajú reálny predpoklad na obnovenie ťažby a spracovania Au Ag rudy v Kremnici. Vypočítané množstvo zásob chudobných Au Ag rúd za určitých ekonomických podmienok (svetová cena zlata) je možné efektívne ťažiť. Konkrétne kritéria budú obsahom štúdie, ktorú chce uvedená spoločnosť v najbližšom období vypracovať (cca 2 roky). Na základe predbežných úvah ťažba sa má zamerať na prepadlisko Šturec a južné pokračovanie žily Schrämen. Minimálne množstvo vyťaženej rudy 300 tis ton za rok, doba exploatácie okolo 10 rokov. Dno lomu na úrovni okolo 550 m n. m.). Projekt otvárky nie je vypracovaný, a preto konečný tvar lomu, resp. vplyv dobývania na existujúce objekty hodnotíme na základe odborného odhadu.

Na severnom okraji prepadliska bude realizovaná cesta do lomu – klesanie na juh, približne od posledného domu (Korbel). Tým sa naruší šachta Leopold mestská a štôlna Katarina.

Západná stena v centrálnej časti nebude dotknutá, pravdepodobne ani ústia štôlni Václav. Štôlna Šturec bude zlikvidovaná a dobývanie v smere na juh sa rozšíri aj smerom na západ. Východný okraj – hrana prepadliska sa posunie cca 50 m na východ, čo však s ohľadom na topografiu terénu nenaruší pohľad, nakoľko viditeľná západná stena sa nezmení. V súvislosti s presunom hrany lomu na východ bude dotknutá šachta Mikuláš s gáplom, štôlna Milan (prekopy na mocnosť), šachta Roth, Klinger a niektoré pingy na východnom svahu Schultersbergu. Za predpokladu, že od poruchy Šturca na juh bude dobývaná len žila Schrämen na východnom svahu vznikne hlboká priekopa (50 m) so šírkou okolo 25 – 30 m na smernej dĺžke cca 100 m. Pohľad z Kremnice týmto nebude zmenený. Najviac sa zmení vzhľad samotného prepadliska Šturec. Sute a rôzne terénne vlny zmiznú, rovnako aj bralá a vytvorí sa jama so strmými stenami (východná okolo 60 stupňov), západná 60 -- 65 stupňov). výškový rozdiel medzi vrcholovým bodom Schultersberg (802 m n. m.) a dnom lomu bude do 300 m (teraz je cca 170 m).

Plocha pre odval jaloviny (odkrývkového materiálu) doposiaľ nebola určená. Z technického hľadiska depónia vo vydobytých priestoroch aspoň zo začiatku dobývania, nebude možná.

Podľa predbežného názoru na spôsob úpravy chudobnej rudy s obsahom Au Ag mal by sa uskutočniť flotovaním a koncentrát vozit' na spracovanie (lúhovaním) do Rumunska. Odpadol by ekologický problém – kyanidy. Vybudovaniu odkaliska sa však nedá vyhnúť. Jednou z možných alternatív sú priestory na sever od obce Lúčky, respektíve pri Kopernici.

Predpokladaný objem ťažby vyžiada si vybudovať úpravňický závod (na zelenej lúke), ktorého rozloha bude determinovaná technológiou spracovania. Stavba sa má realizovať na parcelách niekde v extraviláne Kremnice alebo taktiež v katastrálnom území obce Lúčky.

Odpoveď na všetky teraz nejasné otázky dá až záverečné vyhodnotenie (štúdia) o reálnosti exploatácie zlatonosnej rudy zo Šturca.

Poznámka : Podmienkou pri predkladaní návrhu na vyhlásenie Pamiatkovej zóny „Územie banských diel v okolí Kremnice“ zo strany Kremnickej banskej spoločnosti a Obvodného banského úradu – neobmedzovať hospodársku činnosť na danom území.